

G.K. ZARIPOVA

AXBOROT TEXNOLOGIYALARI

O'quv qo'llanma

UO'K 004(075.8)

004(075.8)

Z 39

Zaripova, G.K.

Axborot texnologiyalari [Matn] : o'quv qo'llanma / G.K. Zaripova .-
Buxoro: Sadriddin Salim Buxoriy, 2024.-156 b.

KBK 004(075.8)

Muallif:

G.K. Zaripova – BuxDU «Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar» kafedrası dotsenti, pedagogika fanlari nomzodi,

Mas'ul muharrir:

Sh.O.Olimov – BuxDU professori, «Pedagogika» kafedrası mudiri, pedagogika fanlari doktori.

Taqrizchilar:

I.I.Bakayev – BuxDU «Axborot tizimlari va raqamli texnologiyalar» kafedrası dotsenti, Phd;

F.R.Muradova – Buxoro muhandislik-texnologiya instituti «Texnologik jarayonlarni boshqarishning axborot-kommunikatsiya tizimlari» kafedrası professori, pedagogika fanlari doktori (Dsc).

O'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-maydagi 194-sonli qaroriga asosan nashr etishga ruxsat berildi. Ro'yxatga olish raqami 194-314.

ISBN 978-9910-04-739-8

KIRISH

So'nggi yillarda mamlakatimizda oliy ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan bir qancha chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Jahon talablari darajasidagi raqobatbardosh kadrlar tayyorlash maqsadida talabalarga dunyo standartlariga javob beradigan bilim va ko'nikmalar berish bugungi kunning eng dolzarb masalalaridan biri bo'lib qolmoqda. Mazkur o'quv qo'llanma — “Axborot texnologiyalari” fani bo'yicha tayyorlangan bo'lib, u **Bilim sohasi: 300000 – Ijtimoiy fanlar; Ta'lim sohasi: 320000– Jurnalistika va Axborot; Ta'lim yo'nalishi: 60320100 – Jurnalistika: faoliyat turlari bo'yicha (Bosma OAV jurnalistikasi) va 60320200– Axborot xizmati va jamoatchilik bilan aloqalar** talabalari uchun mo'ljallangan. Ushbu o'quv qo'llanma “Axborot texnologiyalari” fanini o'qitish bo'yicha uzoq yillardan beri to'plangan boy tajriba hamda rivojlangan horijiy davlatlarning yetakchi Oliy ta'lim muassasalarining tajribalaridan foydalangan holda, shuningdek, ularning o'quv dasturlaridagi asosiy adabiyotlardan foydalangan holda yaratildi. Ushbu o'quv qo'llanmada dastlab o'qitishda foydalaniladigan interfaol ta'lim metodlari berilgan bo'lib, so'ngra har bir mavzu bo'yicha materiallar batartib to'liq ochib berilgan. Bunda har bir mavzu bo'yicha maruza matnlari, nazorat savollari, mashqlar, amaliy mashg'ulot materiallari, test savollari va keyslar banki keltirilgan. Ushbu fan Respublikamiz Oliy o'quv yurtlarida hamda turli tashkilot va korxonalarda mavjud bo'lgan zamonaviy kompyuterlardan foydalanishga mo'ljallangan mavzularni o'z ichiga oladi.

9. <https://lms.eduschool.uz/>
10. <https://regulation.gov.uz/>
11. <https://securereading.com/>
12. <https://tami.uz/>
13. <https://totrdlo.ru/>
14. <https://web.telegram.org/>
15. <https://www.geeksforgeeks.org/php-tutorials/>
16. <https://www.nap.edu/>
17. <https://www.scopus.com>
18. <https://www.w3schools.com/>
19. <https://www.webofsience.com>
20. <https://www.yiiframework.com>
21. Java Technology – www.java.com
22. Php technoly – www.php.net
23. Web developer – www.phptr.com
24. www.days.uz – uy jixozlari, akssesuarlar, sovg'a va kitoblar.
25. www.dekos.uz – biznes sovg'alar internet do'koni
26. www.flytech.uz – texnologiyalar do'koni.
27. www.hm.uz – uy va ofis tovarlarining Home Market do'koni Internet sayti.
28. www.kpk.uz – telefon va smartfonlar do'koni veb sayti.
29. www.lex.uz - O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
30. www.mtc.uz - O'zbekiston Respublikasi axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi rasmiy veb sayti.
31. www.muic.uz – Mirzo Ulug'bek Innovatsion markazi.
32. www.makeup.uz – kosmetika mahsulotlari onlayn do'koni.
33. www.shoptextile.uz – Samarqand kiyim-kechaklar internet do'koni.
34. www.statista.com - statistik ma'lumotlar sayti.
35. www.software.uz – dasturchilar va dasturiy mahsulotlar milliy katalogi.
36. www.tuit.uz – Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti.
37. www.uza.uz – O'zbekiston milliy axborot agentliigi.

MUNDARIJA

Kirish.....	3
1-mavzu. «Axborot texnologiyalari» fanining predmeti va vazifalari..	4
2-mavzu. Hisoblash vositalarining rivojlanish tarixi.	20
3- mavzu. Kompyuterlarning texnik ta'minoti.....	53
4-mavzu. Kompyuterlarning dasturiy ta'minoti, ularning turlari. Zamonaviy windows dasturida ishlash. Fayl, papka va disklar bilan ishlash. Axborotlarni himoyalash, arxivlash va kompyuter viruslari.	70
5-mavzu. Axborotlarni qayta ishlash texnologiyalari.	105
Glossariy	130
Masofaviy ta'lim markazlarining internetdagi manzillari.....	142
Foyadalanilgan adabiyotlar ro'yxati:.....	144